

41. Tiistaina 24 päivänä huhtikuuta 1990

kello 14

Siv.

Päiväjärjestys

Pöydällepanoa varten esitellään:

Ilmoituksia

Siv.

Ainoa käsittely:

8) Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 3 hallituksen esityksestä ihmisoi-
keuksien ja perusvapauksien suojaami-
seksi tehdyn yleissopimuksen ja siihen
liittyvien lisäpöytäkirjojen eräiden mää-
räysten hyväksymisestä (HE n:o 22)... 1326

1) Valtioneuvoston päätös 22 päiväl-
tä helmikuuta 1990 selluloosasta suori-
tettavasta vientitalletuksesta annetun
valtioneuvoston päätöksen kumoami-
sesta 1326

Puhetta johtaa puhemies Sorsa.

Sanottu päätös (VNP n:o 1)
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 9

Esitellään:

2) Hallituksen esitys n:o 34 laiksi
Kyrönjoen erityissuojelusta ”

3) Hallituksen esitys n:o 37 laiksi
tieliikennelain muuttamisesta ja laiksi
pysäköintivirhemaksulain 1 §:n muut-
tamisesta ”

4) Hallituksen esitys n:o 38 Euroo-
pan vapaakauppaliiton perustamista
koskevan konvention muuttamisesta
tehdyn päätöksen eräiden määräysten
hyväksymisestä ”

5) Hallituksen esitys n:o 39 laiksi
aluevaihdosta valtion ja Helsingin kau-
pungin välillä ”

6) Ed. Männistön ym. lakialoite n:o
30 laiksi jätehuoltolain muuttamisesta . ”

7) Ed. Kohjoen ym. lakialoite n:o
31 laiksi tulo- ja varallisuusverolain
103 §:n muuttamisesta ”

Nimenhuudossa merkitään poissa oleviksi
toinen varapuhemies Pesälä sekä edustajat
Aaltonen, Ala-Harja, Anttila, Antvuori,
Bärlund, Dromberg, Elo, Fred, Haavisto,
Ikkala, Isohookana-Asunmaa, Junnila, Jär-
venpää, Kanerva, Kasurinen, Kemppainen,
Kietäväinen, Liikanen, Melin, Moilanen,
Myller, Nieminen, Paloheimo, Pelttari, Per-
ho, Puolanne, Rehn, Rinne, T. Roos, Ryy-
nänen, Saapunki, Saari, Savolainen, Särki-
järvi, Turunen, Törnqvist, Wahlström ja
Väänänen.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä
päivästä virkatehtävien vuoksi edustajat
Bärlund ja Särkijärvi sekä yksityisasioiden
takia edustajat Fred, Moilanen, Perho, Rin-
ne ja Saapunki, tästä ja huomisesta päivästä
virkatehtävien vuoksi ed. Anttila sekä yksi-

tyisasioiden takia edustajat Hokkanen, Peltari ja Turunen, tämän kuun 26 päivään virkatehtävien vuoksi ed. Pesälä sekä 27 päivään virkatehtävien takia edustajat Aaltonen, Elo, Haavisto, Järvenpää, Melin, Puolanne, Wahlström ja Väänänen sekä yksityisasioiden vuoksi edustajat Ikkala, Kanerva, Kemppainen, Liikanen, T. Roos, Saari, Savolainen ja Törnqvist sekä ensi toukokuun 10 päivään sairauden takia ed. Nieminen.

Eduskunnan tietoon saatettuja asetuksia

Puhemies: Ilmoitetaan, että valtion virkojen täyttämisestä eräissä tapauksissa ja eräiden asetusten toimittamisesta eduskunnalle 24 päivänä lokakuuta 1986 annetun lain 2 §:ssä säädetyssä tarkoituksessa ovat eduskunnalle, puhemiehelle osoitettuina, saapuneet valtion virkamieslain nojalla 2 päivänä huhtikuuta 1990 annettu

Asetus valtiovarainministeriön hallinnon alan eräistä virkajärjestelyistä

sekä 6 päivänä huhtikuuta 1990 annettu

Asetus ulkoasiainhallinnon eräiden virkojen perustamisesta ja lakkauttamisesta.

Nämä asetukset on nyt saatettu eduskunnan tietoon jakamalla ne edustajille.

Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunnan kertomus

Puhemies: Ilmoitetaan, että kirjelmän ohella viime maaliskuun 15 päivältä on eduskunnalle saapunut Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunnan kertomus parlamentaarisen yleiskokouksen toiminnasta 41. istuntokaudella 8.5.1989—2.2.1990. Tämä kertomus on nyt saatettu eduskunnan tietoon jakamalla se edustajille.

Kirjalliset kysymykset

Puhemies: Ilmoitetaan, että eduskunnalle ovat, puhemiehelle osoitettuina, saapuneet vastaukset kirjallisiin kysymyksiin n:o 97, 110, 115, 117—121, 123 - 127, 129—135, 139, 141, 145 ja 159. Nämä kysymykset vastauksineen on nyt jaettu edustajille.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Riihijärvi: Herra puhemies! Suuri valiokunta kokoontuu tänään toisen täysistunnon jälkeen.

Ed. Tennilän ym. välikysymys postipalvelujen turvaamisesta haja-asutusalueilla

Puhemies: Ulkopuolella päiväjärjestyksen esitellään ed. Tennilän ym. allekirjoittama välikysymys n:o 3 postipalvelujen turvaamisesta haja-asutusalueilla, jonka sihteeri lukee.

Sihteeri lukee:

”E d u s k u n n a l l e

Otetaanko lähtökohdaksi palveluperiaate ja sen mukaisesti palveluista huolehtiminen koko maassa vai toimintojen keskittäminen, supistaminen ja siirtyminen pelkkään liikevoiton tavoitteluun valtion laitosten toiminnassa?

Vastaus tähän kysymykseen vaikuttaa ratkaisevasti maan tasapuolisen kehittämisen mahdollisuuksiin ja erityisesti maaseudun ja haja-asutusalueiden tulevaisuuteen.

Haja-asutusalueilla asuu satojatuhansia suomalaisia. Maaseudun palveluista puhuttaessa on kyse yhä erittäin suuresta osasta suomalaisia, joille luonnollisesti kuuluu oikeus samanlaisiin peruspalveluihin kuin taa-jamissa asuvilla on.

Maaseudun palvelut ovat viime vuosina huonontuneet. Vuosina 1980—89 lopetettiin lähes 2 000 päivittäistavarakauppaa. Kouluja on lakkautettu, ja julkiset liikenneyhteydet ovat huonontuneet. Uusimman rajun iskun

maaseudulle ja kaikille haja-asutusalueille antavat Postipankki sekä Posti- ja telailaitos. Postipankki ilmoittaa lakkauttavansa pankkipalvelut 1 900 postikonttorissa. Posti- ja telailaitos puolestaan ilmoittaa tähän vedoten sulkevansa 1 000 postitoimipaikkaa haja-asutusalueilla.

Postipankki ilmoittaa sulkevansa myös neljä maksupalvelukeskusta. Esimerkiksi Rovaniemellä se merkitsee 150 työpaikan menetystä. Maksupalvelut hidastuvat monissa osissa maata.

Posti- ja telailaitoksen päätökset osoittavat, että palveluperiaatetta ollaan nyt lopullisesti siirtämässä sivuun. Tilalle on tulossa kylmä liikevoiton maksimoimista korostava toimintaperiaate.

Juuri tästä eduskunnan keskustelussa varoitettiin, kun Posti- ja telailaitosta koskevaa liikelaitoslakia käsiteltiin. Silloin vakuutettiin kuitenkin, että viimeisen sanan sanovat poliittiset päättäjät.

Posti- ja telailaitoksesta säädettyssä laissa edellytetään, että laitoksen 'tehtäviin kuuluvat peruspalvelut ovat koko maassa yleisesti saatavissa tasapuolisin ehdoin'. Tätä korostettiin myös hallituksen lakiesityksen perusteluissa, joissa myös todetaan: 'Posti- ja telailaitoksen peruspalvelujen tasapuolinen tarjonta ja hinnoittelu turvataan koko maassa. Myös muussa Posti- ja telailaitoksen palvelutoiminnassa on yksittäisten asiakkaiden tarpeiden ohella otettava huomioon yhteiskunnan edut kuten esimerkiksi aluepoliittiset tavoitteet.'

Hallituksen onkin nyt puututtava valtion omistaman liikelaitoksen supistussuunnitelmiin ja estettävä ne — tarvittaessa myös valtion varoja käyttäen. Jos nyt sallitaan maaseudulle esitetyt erittäin rajut supistustoimet, seurausvaikutuksena voi olla monien muidenkin palvelujen ja toimintojen keskitäminen tiheimmin asutuille alueille.

Postikonttoreiden ja postissa hoidettujen rahaliikennepalvelujen turvaaminen maaseudulla liittyy kokonaisvaltaisen aluepolitiikan tarpeeseen, jossa selkeäksi lähtökohdaksi asetetaan koko maan pitäminen asuttuna.

Tämän tavoitteen toteuttaminen vaatii sitä, että palvelurakenteesta huolehditaan ja sitä kehitetään maan kaikissa osissa.

Jos näin ei menetellä, muutto haja-asutusalueilta taajamiin ja kehitysalueilta pääkaupunkiseudulle kiihtyy. Muuttoliikkeen voimistuminen puolestaan kärjistäisi väkeä imevien kaupunkien ja varsinkin pääkaupunkiseudun jo muutoinkin pahaa asuntotilannetta ja palvelujen pullonkauloja.

Posti- ja telailaitoksen johto puhuu korvikepalveluista täsmentämättä kuitenkaan, mistä on kysymys. On varsin ilmeistä, että lakkautettavia palveluja ei pystytty muilla keinoilla täysin korvaamaan. Maaseudulla asuu toki väkeä, jolle taajamissa asiointi on luontevaa, mutta on myös paljon asukkaita, jotka posti- ja pankkipalvelujen, kauppojen ja julkisten liikenneyhteyksien puuttuessa jäävät kokonaan paitsioon ja joille ainoa vaihtoehto olisi tällöin muuttaa taajamiin. Korvikeratkaisujen sijasta olisi etsittävä mahdollisuuksia monipuolistaa mm. postikonttoreiden palveluja.

Posti- ja telailaitos on viime vuosina ollut varsin tuottoisa liikelaitos, jonka tilinpäätökset eivät anna aihetta tällaisiin supistustoihin. Myös Postipankki on useimpina vuosina tuottanut tuntuvan voiton, eikä ole perusteita maksattaa vuonna 1989 syntyneitä ja pankin johdon virheiden aiheuttamia luottotappioita maaseudun ja kehitysalueiden asukkailla.

Olemme syvästi huolestuneita palveluperiaatteen syrjäytymisestä valtion laitoksen toiminnassa.

Edellä olevan perusteella ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 2 momenttiin viitaten esitämme kunnioittavasti valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan välikysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin hallitus aikoo ryhtyä kunnollisten peruspalvelujen turvaamiseksi myös maaseudulla asuville suomalaisille sen johdosta, että Postipankki on lakkauttamassa suuren osan toimipisteistään ja Posti- ja telailaitos supistamassa palveluverkkoaan haja-asutusalueilla?

Helsingissä 20 päivänä huhtikuuta 1990

Esko-Juhani Tennilä
Hannele Pokka
Heli Astala
Pekka Leppänen

Asko Apukka
Esko Seppänen
Pauli Uitto
Paavo Väyrynen

Ensio Laine
Raila Aho
Jarmo Wahlström
Sirkka-Liisa Anttila

Annikki Koistinen
Kauko Juhantalo
Vappu Säilynoja
Seppo Pelttari
Esko Almgren
Pekka Puska
Timo Laaksonen
Lauha Männistö
Eeva Kuuskoski-Vikatmaa
Riitta Kauppinen
Jorma Huuhtanen
Heikki Kokko

Marja-Liisa Löyttyjärvi
Hannu Tenhiälä
Eeva-Liisa Moilanen
Eino Siuruainen
Sauli Hautala
Markku Lehtosaari
Pertti Lahtinen
Taisto Tähkämaa
Esko Aho
Kauko Heikkinen
Tellervo Renko
Pirkko Ikonen

Claes Andersson
Pauli Saapunki
Matti Väistö
Toimi Kankaanniemi
Jorma Fred
Marjatta Stenius-Kaukonen
Juhani Vähäkangas
Marjatta Väänänen
Aapo Saari
Esko Jokiniemi
Erkki Pulliainen
Juhani Alaranta”

Puhemies: Valtioapäiväjärjestyksen 37 §:n 2 momentin mukaan asia on pantava pöydälle johonkin seuraavaan istuntoon. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia pantaisiin pöydälle ensi perjantaina pidettävään täysistuntoon.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia pannaan pöydälle ensi perjantain täysistuntoon.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Valtioneuvoston päätös 22 päivältä helmikuuta 1990 selluloosasta suoritettavasta vientitalletuksesta annetun valtioneuvoston päätöksen kumoamisesta

Ainoa käsittely
Sanottu päätös (VNP n:o 1)
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 9

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 9.

Keskustelua ei synny.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

Poistoja päiväjärjestyksestä

Puhemies: Päiväjärjestyksestä poistetaan 2) — 7) asia.

8) Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 3 (HE n:o 22)

pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään kello 14.20.

Täysistunto lopetetaan kello 14.16.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Erkki Ketola